

EULAR 2003

Ultrahangra hangolva Lisszabonban

A European League Against Rheumatism (EULAR) sokszínű s sokszintű kongresszusán számomra meglepetésként hatott, hogy mindössze két diagnosztikus ultrahang készüléket gyártó cég hozta el termékét. A General Electric (GE) a LOGIQ Book-kal vett részt. Ez a laptop komputert formájú kis készülék már valóban megvalósítja azt a hordozhatóságot, amelyre mind a radiológusok mind a klinikusok vágytak. A készülék további előnye, hogy telepről működtethető és van digitális archiválási rendszere. Kétségtől mentes hátránya azonban az, hogy egy időben egy transducer kapcsolható a készülékhez, így a váltás egy másik transducerre időigényesebb a megszokottnál. Természetesen a lényegesebb technikai paraméterekben sem veheti fel a versenyt egy, hagyományos „high-end” ultrahangkészülékkel. Nem kétséges azonban, hogy a jövő egyik útja a hasonló laptop formátumú ultrahangkészülékek továbbfejlesztése, melyet mi sem mutat jobban, mint a SonoSite új készülékének a Titán-nak a megjelenése a piacon. Új front nyílt tehát a gyártók között. Sőt a felhasználók már várják az első rádiófrekvenciás összeköttetésű transducerek megjelenését, melyek a vizsgálatok során még szabadabb mozgást fognak megengedni. A másik cég, mely jelen volt a kongresszuson a skóciai Dynamic Imaging, mely Diasus elnevezésű ultrahang készüléket elsősorban mozgásszervi vizsgálatok céljából fejlesztette ki. A cég, mint már több más EULAR rendezvényen most is gépet és szakértőket biztosított az ultrahangos gyakorlati bemutatókhoz.

A helyszíni gyakorlatok előtt két különböző napon átfogó, bevezető előadásokat hallhatott az érdeklődő közönség. Az első nap W. Grassi (Olaszország) tartott előadást az elmúlt 10 év nagy ívű fejlődéséről egészen a 3D (harmadik dimenzió) sőt 4D, valamint a kontraszt anyagok alkalmazhatóságáig. Előadása nem nélkülözte a korlátok megemléztését sem. A módszer további terjedésének gátja szerinte elsősorban a készülékek magas ára és a képzésre vonatkozó publikációk és oktatási programok hiánya és fejletlensége. Prof. Grassi második előadásában az ultrahang vizsgálatok klinikai hasznosságáról beszélt. Külön kiemelte a korai arthritisek vizsgálatában betöltött szerepet valamint az ultrahangvezérelt punkciók és injekciózás szerepét a reumatológiai gyakorlatban. Nanno Swen Hollandiából – szinte rímelve az előző előadásokra – az ízületi ultrahang vizsgálatok fejlődését mutatta be a 70-es évektől napjainkig, elhelyezve az ultrahang vizsgálatok helyét a hagyományos beteg kivizsgálási stratégiában (anamnézis-fizikális vizsgálat-műszeres és laborvizsgálatok) valamint a képalkotó vizsgálatok

(hagyományos radiographia, nukleáris medicina, CT, MRI) között. Véggöveztetésként azt vontta le: eljött az idő, hogy az ultrahang képzés bekerüljön a reumatológusok alapképzésébe. A második Ultrahangos Workshopban kapott helyet a spanyol E. Naredo előadása az ultrahangos differenciáldiagnózisról: az ín és egyéb lágyrész elváltozások, folyadékgyülemek, synovitisek, csont defektusok és eróziók valamint a tényleges elváltozások és műtermékek között. W. Schmidt (Németország) a color és a power Doppler ultrahang jelentőségét mutatta be előadásában a kis és nagy ér vasculitisek, valamint synovitisek kvantifikációjában. J. Koski (Finnország) az „Interventional sonography” című előadása során csodálatos videofilmeket mutatott be különböző ízületek és bursák, ínhüvelyek steroid injekciójáról.

A Workshop-okon kívül több diagnosztikus ultrahang előadás is elhangzott a kongresszus során. Ezek közül kiemelendő az EULAR által támogatott prospektív, cross-sectional, multi-center vizsgálat (résztevők: Belgium, Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svájc), mely során az ultrahangvizsgálat helyét keresték a kivizsgálási és kezelési stratégiában fájdalmas térdizületi arthrosis esetén. A vizsgálatok még csak a kezdeti eredményeiket tudtak bemutatni a 600 betegre kiterjedő vizsgálatból. A végső véleménnyel érdemes megvárunk a project publikációját. Jó és tisztességes az szándék, hogy definiáljuk mind az ultrahang szerepét a térdarthrosis diagnosztikájában mind azokat a klinikai vizsgálatokat, melyek pozitívitása illetve negatívítása esetén javasolt ultrahangvizsgálat. Első látásra azonban megkérdőjelezhető a vizsgálat eredményessége más képalkotó vizsgálati vagy sebészi kontroll nélkül.

G. Radunovic és mtsai (Szerbia es Montenegró) poszteren mutatták be vizsgálatukat, mely során hagyományos röntgen felvételen valamint ultrahangvizsgálat közbeni porcvastagság mérést hasonlítottak össze. A két vizsgálat során nyert eredmények között nem volt szignifikáns összefüggés. A hagyományos röntgenen észlelt részvastagság és a betegek életkora, a betegség fennállásának időtartama és a fájdalom intenzitása között nem mutatkozott összefüggés. Ezzel szemben ultrahangvizsgálat során mért porcvastagság és az életkor között negatív korrelációt és magasan ($p < 0,001$) szignifikáns összefüggést mutatott a betegség fennállásának időtartamával. Jómagam, szeronegatív spondarthritises betegek alsóvégtagi enthesitisének ultrahang vizsgálata során észlelt eróziók és enthesophyták anatómiai lokalizációjának bemutatásával vettem részt a poszter szekció munkájában.

Több poszter is foglalkozott a kisizületi erosiók ultrahang, MRI és hagyományos röntgennel való detektálásával. Érdekes módon Szkudlarek és mtsai (Dánia) kevesebb korai erosiót igazoltak lábon, mint kéz kisizületekben. A legtöbb poszter ismételten igazolta, hogy a korai szakban több erosió detektálható ultrahanggal, mint hagyományos röntgen vizsgálattal.

A kongresszuson ülésezett állandó bizottságunk a Working Party on Imaging in Rheumatology is. Ezen az ülésen a rendezők beszámoltak a Rómában, ez évben, októberben megtartandó 7. EULAR Ultrahang kurzus előkészületeiről. Elhatároztuk az OMERACT (Outcome Measures in Rheumatology)-ban való jövőbeni fellépésünket. Ismételten kértünk és kérünk mindenkit, hogy a bemutatásra érdemesnek tartott digitális képalkotó felvé-

teleiket juttassák el felhasználásra, honlapunkra a www.sameint.it/eular/-ra. Mindenkinek tudom ajánlani megtekintésre is, mint az egyik legszínvonalasabb ultrahanggal is foglalkozó honlapot. Jó lenne, ha minél több ultrahanggal, CT-vel, MRI-vel foglalkozó magyar radiológus és reumatológus szakember saját nevén részt venne ebben az oktatási programban megmutatva a magyar szakmák erejét, így erősítve külföldi kapcsolatainkat, mert így juthatunk multicentrikus vizsgálatok közelébe. Végül megerősítettük korábbi döntésünket, hogy 2005-ben Budapesten rendezzük meg az EULAR soron következő valószínűleg ünnepi 10. Ultrahang kurzusát, melyre ezúttal is szeretettel hívunk meg minden kedves olvasót.

Bálint Péter dr.